

Česká školní inspekce
Zlínský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Speciální školy pro žáky s více vadami, Uherské Hradiště,
Šafaříkova 961**

Šafaříkova 961, 686 01 Uherské Hradiště

Identifikátor školy: 600 025 772

Termín konání inspekce: 7. – 9. prosinec 2004

Čj.:	o5-1268/04-5229
Signatura:	oo3ny514

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Speciální školy pro žáky s více vadami poskytují vzdělání těžce zdravotně postiženým žákům s kombinací dvou nebo více vad. Jedná se o výchovně vzdělávací péči o žáky s lehkou až střední retardací v kombinaci s další vadou smyslovou, tělesnou, vnitřní, děti s nerovnoměrným vývojem, poruchami pozornosti, soustředění, těžkou vadou řeči, autismem atd. Škola je příspěvkovou organizací Zlínského kraje. V tomto školním roce 2004/2005 je péče zabezpečena na dalších 5 odloučených pracovištích, kde jsou zřízeny třídy pomocné školy, přípravného stupně pomocné školy, rehabilitační třídy a speciální mateřské školy. Děti dochází do školy denně, nevidomí žáci jsou vyučováni bodovému písmu, u neslyšících je vyučován znakový jazyk. Škola poskytuje výchovu a vzdělání žákům z 20 okolních obcí a z Ústavu sociální péče v Medlovicích a Kunovicích.

PŘEDMĚT INSPEKCE

- Personální a materiálně-technické podmínky ve zvláštní a pomocné škole při Speciálních školách, Šafaříkova 961 v pracovním vyučování, matematice, českém jazyce (zvláštní škola), v pracovní a výtvarné výchově, počtech, čtení a psaní, rozumové výchově (pomocná škola a přípravný stupeň pomocné školy) vzhledem ke schváleným dokumentům ve školním roce 2004/2005 v době inspekce.
- Průběh a výsledky vzdělávání ve zvláštní a pomocné škole při Speciálních školách, Šafaříkova 961 v pracovním vyučování, matematice, českém jazyce (zvláštní škola), v pracovní a výtvarné výchově, počtech, čtení a psaní, rozumové výchově (pomocná škola a přípravný stupeň pomocné školy) vzhledem ke schváleným dokumentům ve školním roce 2004/2005 v době inspekce.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuku sledovaných předmětů zajišťuje sedm vyučujících, z nichž jedné chybí vysokoškolské vzdělání speciální pedagogiky. Absolvovala doplňkovou maturitní zkoušku ve studijním oboru vychovatelství ve výchovných zařízeních. Výchovná poradkyně nemá požadované rozšiřující studium výchovného poradenství.

Metodické sdružení, které ve škole pracuje, tvoří výchovná poradkyně, metodička prevence sociálně patologických jevů a obě zástupkyně ředitelky (zástupkyně ředitelky školy, zástupkyně pro mateřskou školu). Ve své činnosti se zaměřuje především na odbornou a metodickou koordinaci výchovně vzdělávacího procesu ve všech typech zařízení.

Kontrolní a hospitační činnost provádí ředitelka školy na základě svého rozpracovaného plánu. Hospitační činnost byla ve sledovaném období školního roku ve všech kontrolovaných předmětech provedena. Ředitelka školy se v hodnocení sledovaných hodin především zaměřuje na kontakt učitelů se žáky, osvojování a prohlubování hygienických návyků, rozvíjení komunikativních dovedností. Se závěry z hospitační činnosti jsou vyučující prokazatelně seznamováni. Ředitelka školy při stanovení úvazků a jednotlivých tříd vychází z důkladné znalosti pedagogů i jednotlivých žáků. V plánu personálního rozvoje klade důraz na doplnění vzdělání studiem speciální pedagogiky a prohlubování odbornosti učitelů v jednotlivých specializacích.

Personální podmínky ve sledovaných předmětech umožňují vynikajícím způsobem realizovat zvolený vzdělávací program.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Budova školy se nachází v klidném prostředí se zahradou. Vnitřní prostory jsou upravené tak, aby se v ní mohli pohybovat i žáci odkázaní na vozík. V samostatné počítačové učebně spojené se školní knihovnou obsahující veškerý metodický materiál jsou ve čtyřech počítačích nainstalovány učební výukové programy především pro praktické využití v hodinách čtení a matematiky. K relaxaci a především k procvičování žáků slouží žíněnky Flop, v klidové místnosti je také využíváno vodní lůžko. K dispozici je i logopedická pracovna s možností využití počítače a řada dalších didaktických, kompenzačních a názorných pomůcek pro výuku žáků vzhledem k jejich individuálnímu postižení (přehrávače, rádia, lega, zvukové hračky a pomůcky pro sluchově postižené atp.).

Všech šest kmenových tříd je vybaveno speciálním nábytkem zhotoveným na míru a přizpůsobeným žákům – vedle běžných lavic se využívají i upravené se sedačkami a pro vozíčky. Každá třída je rozdělena na zónu učební a klidovou. Učebny jsou vkusně vyzdobeny nástěnnými obrazy a zejména výtvarnými pracemi žáků, nacházejí se v nich i demonstrační názorné panely a nástěnky s přehledy k právě probíranému učivu jednotlivých předmětů. Ve čtyřech z nich jsou umístěny počítače, které jsou využívány k procvičování učiva českého jazyka, čtení a matematiky. Klávesnice a myši mají upravené tak, aby je mohly využívat děti se zdravotním postižením. V kmenových třídách a ve společném relaxačním prostoru jsou také elektronická harmonia. Podnětnost jednotlivých učebeň je z hlediska potřeb výuky na vysoké úrovni.

Pro sledované naukové předměty má škola k dispozici učebnice, pracovní sešity a listy pro zvláštní a pomocnou školu. Učitelky s nimi ještě dále pracují a každému dítěti vytvářejí individuální učebnici, která svým obsahem nejvíce vystihuje schopnosti a možnosti jednotlivých žáků. Vyučující mají dostatek potřebných přehledů učiva, počítadla, modely geometrických tvarů a číselné osy pro znázorňování přirozených čísel či nástěnné přehledy mluvnických pravidel. Velké množství dalších podpurných materiálů a pracovních listů si připravují učitelky na jednotlivé hodiny samy.

V pracovním vyučování se využívá keramická dílna s pecí a kruhem, údržbářská dílnička pro drobné dílenské práce a také cvičná kuchyňka a kuchyně s vybavením spotřebiči pro domácí práce (mandl, pračka). Je využíváno i nářadí v nářadovně a sezónně také školní zahrada. Při práci ve třídách se využívá textilií, papíru a plastů hrazených z vlastních zdrojů školy, někdy je využito i malých sponzorských darů k nákupu vlny, látek či dalšího potřebného materiálu.

Materiálně - technické zázemí sledovaných předmětů má vynikající úroveň.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Vzdělávací program zvláštní školy, pomocné školy a přípravného stupně a rehabilitační program pomocné školy je realizován v souladu s platným Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Výuka všech sledovaných předmětů je v souladu s učebními dokumenty výše uvedených vzdělávacích programů. Vyučující vypracovaly tematické plány, které rozpracovávají na individuálně vzdělávací program pro každého žáka s možností využití individuálního časového rozvrhu. Tento program vychází především z respektování potřeb a možností jednotlivých žáků a obsahuje i speciální metody a formy práce (alternativní komunikace, znaková řeč, bodové písmo atd.). Školní program je také obohacen o individuální terapie (rehabilitační cvičení, zdravotní cvičení, logopedie,

arteterapie aj.) Ředitelka školy pravidelně při své kontrolní a hospitační činnosti sleduje plnění učebních osnov a své poznatky uplatňuje při hodnocení učitelů.

Rozvrh hodin a stanovené délky přestávek respektují psychohygienické zásady a jsou plně přizpůsobeny specifickým potřebám žáků. Školní řád je vypracován věcně a přehledně s ohledem na každodenní provoz školy. Žáci získávají informace prostřednictvím třídních učitelů a nástěnek ve vyšších ročnících. Rodiče jsou denně učitelkami informováni o aktuálním stavu dětí osobním pohovorem, zprávami v deníčcích a na pravidelných třídních schůzkách. Práce výchovné poradkyně vychází ze specifík tohoto zařízení. Ve své činnosti se zejména zaměřuje na úzkou spolupráci s rodiči, vyučujícími a výchovnými pracovníky, odbornými lékaři, speciálně pedagogickými centry ve Zlíně a Pedagogicko-psychologickou poradnou v Uherském Hradišti. Pro rodiče zabezpečuje poradenskou činnost formou přednášek, besed, zajišťuje exkurze v Odborném učilišti Bzenec, chráněných dílnách a Praktické škole v Uherském Hradišti. Metodik prevence sociálně patologických jevů připravuje besedy a rozhovory s žáky na témata vycházející z aktuálních potřeb školy (alkohol, kouření, sexuální promiskuita, vandalismus aj.). Výchovné poradenství a práce v oblasti prevence přispívá ke zlepšení výchovně vzdělávacího procesu.

Český jazyk a matematika ve zvláštní škole, čtení, psaní a počty v pomocné škole

Výukové cíle byly přiměřené aktuálnímu stavu tříd, probírané učivo navazovalo na předcházející témata. Všechny sledované hodiny byly vyučujícími řádně připraveny. Kvalita přípravy a zejména promyšlenost jednotlivých kroků a postupů vycházely z dokonalé znalosti možností a schopností vyučovaných žáků. Plynule byla provázána vlastní výuka, relaxace i součinnost působení vychovatelek především u žáků vyžadujících soustavnou individuální péči hlavně při procvičování a upevňování poznatků a návyků.

Sledované předměty vyučuje celkem šest učitelek, hospitace se uskutečnily u pěti z nich.

Prostředí učeben bylo motivující, bohatě bylo využito prací žáků. Ve všech hodinách žáci pracovali s řadou drobných pomůcek pro budování představivosti, skládali číselné řady, k danému číslu přiřazovali příslušný počet předmětů a naopak. Vhodně používali kartiček a různých dalších pomůcek ke znázornění základních početních operací i jazykových jevů. Výuku doplňovaly ve všech předmětech také připravené úkoly na tabuli, karty s písmeny a slabikami případně slovy nebo větami či s numerickými příklady. Práce s programy na PC byla funkčně a motivačně zařazena v českém jazyce při opakování vyjmenovaných slov. Ve čtení se používaly jak tištěné texty (vždy přizpůsobené charakteru handicapu žáka), tak slabiky a slova. Psaní bylo procvičováno v žákovských sešitech vždy po předcházejícím motorickém rozevření.

V navštívených hodinách se střídala frontální, skupinová a samostatná práce nebo individuální procvičování. Ve výuce se promyšleně střídaly činnosti metody a didaktické hry, důsledně se uplatňovala zásada názornosti. Metody byly vhodně voleny vzhledem ke stanoveným kognitivním cílům a psychickému stavu žáků. Všechny učitelky dokázaly citlivě vnímat klima ve třídě a změnou činností nebo zařazením relaxačních prvků se snažily zabránit únavě a klesající pozornosti žáků. Zadávané úkoly byly diferencovány v obtížnosti vzhledem k rozdílným schopnostem žáků. Vždy se respektoval jejich aktuální stav a schopnost účinně vnímat. Část hodin byla charakteristická uvolněným pojetím, kdy bylo např. formou hry zopakováno probírané téma. Tempo výuky přizpůsobily všechny vyučující aktuálním podmínkám dané třídy a možnostem a schopnostem žáků. Efektivitu práce ve většině hodin při činnostech věnovaných procvičování a upevňování učiva podpořilo praktické zapojení vychovatelek do výuky. Domácí úkol byl zadáván v přiměřeném rozsahu v návaznosti na probírané učivo.

Žáci byli vedeni k aktivní účasti ve vyučování. V průběhu výuky se projevilo proškolení vyučujících v alternativních didaktických metodách, míra empatie a snaha děti opravdu něčemu naučit. Učitelky velmi dobře pracovaly s vyučovacími cíli, jejich stanovení v úvodu a vyhodnocování po splnění dílčího úkolu případně v závěru vyučovacích hodin mělo silný motivační účinek. K průběžné stimulaci často využívaly konkrétních příkladů s důrazem na praktickou použitelnost probíraného učiva. Vždy byly zdůrazňovány praktické souvislosti. Pozitivním způsobem cíleně posilovaly sebevědomí žáků pochvalou i za mírný pokrok, průběžným hodnocením během hodiny i v jejím závěru výstižnou formulací kladů. Učily děti sebereflexi častým využíváním vzájemného hodnocení.

Žáci jsou vedeni k souvislému slovnímu projevu podle jejich individuálních možností vzhledem ke stupni a míře postižení. Svých komunikativních dovedností dovedly vyučující využít k podpoře pozornosti a zájmu žáků, kteří akceptovali dohodnutá pravidla komunikace a jednání.

Všechny vyučující přispívaly svým vystupováním k vytváření pozitivních mezilidských vztahů, v hodinách panovala nestresující atmosféra důvěry založená na respektování osobnosti žáků. Málo početné třídní kolektivy, vstřícnost a ohleduplnost učitelek a vychovatelek a slušné chování žáků vytvářely klidnou pracovní atmosféru, která se vyznačovala vzájemným respektem a tolerancí. Ve všech hodinách byly pěstovány správné návyky chování ve škole.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech byly hodnoceny jako vynikající.

Průběh a výsledky vzdělávání v pracovním vyučování a pracovní a výtvarné výchově

Příprava na navštívené hodiny byla velmi pečlivá, výchovně vzdělávací cíle byly stanoveny přiměřeně k jednotlivým schopnostem žáků a zvolené pracovní činnosti navazovaly na jejich již osvojené praktické dovednosti.

Výuku těchto předmětů zabezpečuje šest učitelek, z nichž jedna nesplňuje podmínky vyhlášky o odborné a pedagogické způsobilosti. Přesto se u této vyučující neobjevily nedostatky v odbornosti, zvolených metodách a formách práce. Ve všech hodinách bylo využito práce druhého pedagoga, který zabezpečoval pomoc při praktických činnostech. Výuka probíhala v kmenových třídách, které byly svou výzdobou podnětné a motivující pro daný druh činností (vánoční dekorace, práce žáků). Žáci měli připraveno množství materiálu (přírodniny, sádro, papíry, plastelínu aj.) a také vhodně stanovenou pracovní plochu. Vyučovací čas byl vždy plně využit. Zvolené metody a formy práce kladly důraz na individuální projev, podporovaly rozvoj samostatnosti i kolektivní spolupráci (společná výzdoba připravených stromečků, příprava jarmarku pro rodiče). Pracovní tempo bylo přiměřené, závisící na individuální časové schopnosti pracovat. V případě problému pedagogové citlivě žáky vedli k možnosti opravy, popřípadě správného řešení. Do výuky byly vřazovány relaxační prvky, byl kladen důraz na odpočinek. Úvodů hodin bylo využíváno k navození vánočního tématu zpěvem, ukázkami zimních obrázků a popisem jednotlivých pracovních činností. Průběžně byl zájem žáků podporován změnami v činnostech (výroba svícňů a vánočních ozdob, obrázků ze sádry), aktivita byla povzbuzována především pozitivním slovním hodnocením a pochvalou. Ve všech sledovaných hodinách vládla velmi vstřícná a klidná atmosféra, založená na důvěře žáků ke svým vyučujícím. Učitelky svým osobním příkladem a vzájemnou komunikací ovlivňovaly i vyjadřování žáků mezi sebou, rozvoji řečových dovedností byl kladen velký důraz ve všech sledovaných hodinách. Žákům byl poskytnut dostatek prostoru k vlastnímu vyjádření svých pocitů a nápadů, čímž byla posilována jejich sebedůvěra a vzájemné respektování. V závěru hodin vyučující většinou společně se žáky zhodnotily výkon celé třídy, prohlédli si jednotlivé výrobky, které si žáci i vzájemně zhodnotili.

Průběh a výsledky v pracovním vyučování a v pracovní a výtvarné výchově byly hodnoceny jako vynikající.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

V předmětech matematika, český jazyk, čtení a psaní škola vyhodnocování výsledků vzdělávání (nad rámec slovního hodnocení) prostřednictvím externích evaluačních nástrojů neprováděla. V oblasti pracovního vyučování, pracovní výchovy a výtvarné výchovy škola využívá k prezentaci práce žáků výstav a vystoupení pro širokou veřejnost. Žáci se také pravidelně účastní regionálních soutěží, kde získávají řadu ocenění.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Ve sledovaných předmětech jsou celkově výsledky hodnoceny jako vynikající.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Při zajištění odborné praxe studentů spolupracuje ředitelka školy s Církevní školou v Bojkovicích a katedrou speciální pedagogiky Univerzity Palackého v Olomouci a Masarykovy univerzity v Brně.
- V letošním školním roce do doby inspekce se škola zúčastnila výtvarné soutěže pořádané Slováckým muzeem v Uherském Hradišti, kde jedna žákyně získala zvláštní ocenění.
- V době inspekce škola pořádala vánoční Jarmark pro rodiče i návštěvníky školy, ve Slováckém divadle uspořádala ve spolupráci se Sdružením pro pomoc mentálně postiženým Vánoční akademii. Vystavovala také výtvarné a rukodělné práce žáků v Penzionu a připravila vánoční program „Nesem vám radost“.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT čj. 32 221/03-21 s účinností od 1. července 2004 ze dne 27. dubna 2004
2. Zřizovací listina Speciálních škol pro žáky s více vadami, Uherské Hradiště, Šafaříkova 961 vydaná po schválení Zastupitelstva Zlínského kraje čj. 1186/2001/ŠK ze dne 12. září 2001
3. Dodatek č. 1 ke Zřizovací listině Speciálních škol pro žáky s více vadami, Uherské Hradiště, Šafaříkova 961 vydaný po schválení Zastupitelstva Zlínského kraje čj. KUZL5794/2004/ŠK
4. Vzdělávací program zvláštní školy schválený MŠMT ČR čj. 22 980/97-22
5. Vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy schválený MŠMT ČR čj. 24 035/97-22
6. Rehabilitační vzdělávací program pomocné školy čj. 15 988/2003-24
7. Aktualizované učební plány zvláštních a pomocných škol čj. 19 903/2004-24
8. Potvrzení ve funkci ředitelky školy čj. 21 788/99-26
9. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání pedagogů sledovaných předmětů ve školní roce 2004/2005 v době inspekce
10. Plán práce školy na školní rok 2004/2005 v době inspekce
11. Předběžný plán hospitací ředitelky školy na 1. pololetí ve školním roce 2004/2005
12. Plán kontrolní činnosti ředitelky školy ve školním roce 2004/2005

13. Zápisy z hospitační činnosti ředitelky školy ve školním roce 2004/2005 v době inspekce
14. Organizační řád ze dne 1. září 2004
15. Organizace metodického sdružení ve školním roce 2004/2005 v době inspekce
16. Zápisy pedagogické rady ve školním roce 2004/2005 v době inspekce
17. Školní řád ze dne 1. září 2004 v době inspekce
18. Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků Speciálních škol ve školním roce 2004/2005 v době inspekce
19. Plán výchovného poradce na školní rok 2004/2005 v době inspekce
20. Minimální preventivní program pro školní rok 2004/2005 v době inspekce
21. Tématické plány vyučujících sledovaných předmětů ve školním roce 2004/2005 v době inspekce
22. Individuální plány žáků Speciálních škol ve školním roce 2004/2005 v době inspekce
23. Katalogové listy žáků 7. ročníku zvláštní školy a 4. oddělení pomocné školy ve školním roce 2004/2005 v době inspekce
24. Třídní knihy ve školním roce 2004/2005 v době inspekce
25. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004

ZÁVĚR

Personální zabezpečení výuky sledovaných předmětů dovoluje škole realizovat přijaté vzdělávací programy, jelikož pouze jedna z vyučujících nesplňuje podmínky o odborné a pedagogické způsobilosti. Toto zjištění se však neprojevilo na úrovni sledovaných hodin vyučující. Přestože výchovná poradkyně doposud neabsolvovala rozšiřující vzdělání pro výchovné poradce, její činnost je v této oblasti promyšlená a vychází ze znalosti každého žáka školy.

Materiálně-technické zázemí školy je na vynikající úrovni. Škola podporuje vysokou úroveň vzdělání množstvím názorových, kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, kterých je při výuce neustále využíváno. Všechny prostory školy působí útulně a jsou vyzdobeny žákovskými pracemi (výtvarné práce, výrobky z keramiky, textilií a přírodnin).

Sledované hodiny byly vedeny systematicky, odborně správně s převahou činnostního učení. Vyučující neustále ověřovaly, zda žáci práci rozumí a výuka probíhala především individuálním způsobem, který zajišťovaly vždy dvě vyučující v hodinách. Učitelky rozvíjely již stávající znalosti a dovednosti žáků, podporovaly jejich aktivitu a zájem o učení změnami v činnostech častou slovní pochvalou a povzbuzením. Zvolené metody a formy práce vedly vždy k účelnému využití časové dotace, žáci využívali při únavě individuálních relaxačních chviliek (odpočinek na koberci spojený s rehabilitačním cvičením). Komunikace mezi vyučujícími a žáky byla převážně na vynikající úrovni, žáci měli dostatek prostoru k uplatnění svých vlastních myšlenek a postupů (především v pracovních činnostech). V závěru je nutné především ocenit práci nejen ředitelky školy, ale také všech pedagogických pracovníků, které svým citlivým, vnímavým způsobem zajišťují výchovu a vzdělání žáků těžce zdravotně postižených.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektorky	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Hana Pátková	Hana Pátková v. r.
Členka týmu	Mgr. Jana Zapletalová	Jana Zapletalová v. r.

Ve Zlíně dne 14. prosince 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 22. prosince 2004

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Marta Elfmarková, ředitelka školy	Marta Elfmarková v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucí inspekčního týmu, tj.: Česká školní inspekce, Zarámí 88, P. O. Box 225, 760 01 Zlín. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Zlínského kraje Odbor školství, mládeže a sportu, Tř. T. Bati 21, 761 90 Zlín	2005-01-05	o5-1268/04-5229
Zřizovatel: Zlínský kraj se sídlem ve Zlíně, tř. T. Bati 21, 761 90 Zlín		
Rada školy:	Není zřízena	-

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.